

Перша світова війна

1914 - 1918 рр.

Урок 1.
Причини, привід та
початок
Першої Світової війни

Урок 2.
Воєнні кампанії
та події 1915-1916 рр

Урок 3.
Воєнні кампанії та події
1917-1918

Урок 4.
Семінарське заняття за
темою:
“Перша Світова війна”

Урок 5
Узагальнення знань учнів за темою:
“Світ на початку XX ст. Перша Світова
війна 1914-1918 р.р”

Урок 1

Тема: Причини, привід та початок Першої Світової війни

Мета:

- Визначити причини війни і цілі воюючих держав.
- Пояснити, яким був привід до війни та як відбувся вступ у війну великих держав.
- Охарактеризувати розгортання воєнних дій у 1914 р.
- Розвивати вміння учнів аналізувати і узагальнювати історичний матеріал.
- Усвідомлення трагічності історичного явища, як війна, для населення воюючих держав.

План:

1. Причини Першої світової війни і цілі воюючих держав.
2. Липнева криза 1914 року і початок війни.
3. План Шліффена.
4. Воєнні дії у 1914 році.

Перша світова війна – трагічна подія, що за своїми масштабами і наслідками не мала аналогів у всій попередній історії людства. В ній узяли участь 38 країн світу з загальною кількістю населення понад 1,5 млрд. чоловік. На fronti Першої світової війни було мобілізовано 70 млн. чоловік; близько 10 млн. чоловік загинуло і померло від ран. Перша світова війна продовжувалася 4 роки 3 місяці і 10 днів (з 1 серпня 1914р. по 11 листопада 1918р.).

Причини війни

- ❖ Загострення конфліктів між розвинутими країнами світу, боротьба за територіальний перерозподіл світу, політичну та економічну гегемонію.
- ❖ Відсутність у розвинутих країнах політичних сил, здатних організувати боротьбу проти мілітаристської політики національних урядів.

Передумови війни

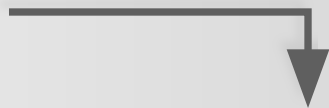

- ❖ Прихід до влади в розвинутих країнах урядів, що проводили мілітаристську політику.
- ❖ Політична та економічна нестабільність у розвинутих країнах.
- ❖ Створення великих воєнних блоків – Антанти і Троїстого союзу.
- ❖ Наявність складних проблем у таких питаннях, як європейські кордони, сфері впливу у світі та розподіл колоній.

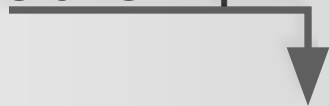
ЦІЛІ ВОЮЮЧИХ ДЕРЖАВ

НІМЕЧЧИНА

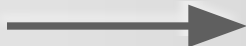
Привласнення територій в Європі (Бельгії, Голландії, України, Прибалтики та інших) і “встановлення економічного панування над Серединною Європою”. Захоплення Бельгійського і Французького Конго з метою створення німецької “Серединної Африки”, встановлення контролю над Єгиптом, оволодіння Африканським узбережжям Атлантики, витіснення британців із басейну Середземного моря, закріплення на Близькому Сході та в Китаю. Розраховували отримати з Франції 40 млрд. франків контрибуції, з Великої Британії та США – по 30 млрд. доларів.

АВСТРО-УГОРЩИНА

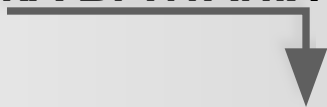
Підкорити Сербію, Болгарію, Чорногорію, заволодіти нафтовими родовищами Румунії, встановити панування на Чорному, Адріатичному та Егейському морях.

ІТАЛІЯ

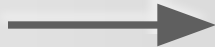
Вагалася у визначенні своїх домагань.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

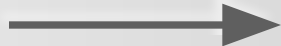
Збереження своєї колоніальної імперії та ослаблення свого головного конкурента – Німеччини. Претендувала на німецькі колонії, розраховувала захопити в Туреччині Месопотамію (сучасний Ірак), Палестину.

ФРАНЦІЯ

Сподівалася повернути Єльзас і Лотарингію, привласнити вугільний Саарський басейн.

РОСІЯ

Розраховувала зруйнувати німецький і австрійський вплив у Туреччині та Балканах, встановити контроль над протоками Босфор та Дарданели, захопити західноукраїнські землі, що належали Австро-Угорщині.

ПЛАНЫ ВОЙНЫ СТРАН — УЧАСТНИКОВ ИМПЕРИАЛИСТИЧЕСКИХ КОАЛИЦИЙ

Приводом до Першої світової війни стало вбивство в Сараєво
спадкоємця австро-угорського престолу ерцгерцога
Франца Фердинанда сербським націоналістом Г.Принципом
28 червня 1914

23 липня	Австро-Угорщина під тиском Німеччини висунула ультиматум Сербії.
25 липня	Австро-Угорщина розірвала з Сербією дипломатичні відносини, незважаючи на згоду Сербського уряду виконати майже всі її умови.
28 липня	Австро-Угорщина оголосила Сербії війну. Столицею Сербії Белград була піддано артилерійському обстрілу.
30 липня	Росія як союзниця Сербії оголосила загальну мобілізацію.
1 серпня	Німеччина оголосила Росії війну, не отримавши відповіді на вимогу припинити мобілізацію.
3 серпня	Німеччина оголосила війну Франції та Бельгії.
4 серпня	Великобританія під приводом захисту Бельгії оголошує війну Німеччині. Разом з нею у війну вступили її домініони та Індія.
6 серпня	Австро-Угорщина оголосила війну Росії. У відповідь війну Австро-Угорщині оголосили Великобританія і Франція.
23 серпня	Японія оголосила війну Німеччині після відмови останньої передати їй свої території у Китаї. <i>Війна перетворилася на світову.</i>

Стратегічні плани воюючих сторін

Німеччина	Короткочасна війна проти Франції, після розгрому якої передбачалося спрямувати всі сили на Росію. Передбачалися операції на морських шляхах Великобританії, розгром і знищення її флоту.
Австро-Угорщина	Воєнні дії на двох фронтах: в Галичині – проти Росії і на Балканах – проти Сербії та Чорногорії.
Росія	Розгортання головних сил проти Австро-Угорщини. Бойові дії проти Німеччини, якщо вона спрямує головний удар на Східному фронті. Створення Кавказької армії на випадок війни проти Туреччини. Оборона морських шляхів до Петербургу.
Франція	Наступ силами першого крила армії у Лотарингії і силами лівого крила в районі Меца. 2 серпня 1914р. цей план був доповнений у зв'язку з можливістю наступу німецьких військ через Бельгію. В цьому випадку на лівому фланзі повинна була розгорнутися відповідна оборона і подальший наступ. Французький флот у Середземному і Адріатичному морях повинен був забезпечити перевезення військ і блокування австро-угорського флоту. Частина флоту виділялася для оборони Ла-Маншу.
Великобританія	Сухопутних операцій не передбачалося. Флот повинен був встановити блокаду Німеччини на Північному морі і розгромити німецький флот у генеральній битві. Передбачалося направити експедиційний корпус для допомоги французькій армії.

СПІВВІДНОШЕННЯ СИЛ

АНТАНТА

Населення – 260 млн.осіб

262 Дивізії (5,8 млн.осіб)

ТРОЇСТИЙ СОЮЗ

Населення – 120 млн.осіб

170 Дивізії (3,8 млн.осіб)

Воєнні дії у 1914 році

2 серпня 1914р. – вторгнення німецьких військ у Люксембург.

5 серпня 1914р. – вторгнення у Бельгію.

21 серпня 1914р. – наступ на Париж. Марнська битва.

Серпень-вересень 1914р. – Галицька битва.

Серпень 1914р. – вторгнення у Сербію
Австро-Угорських військ.

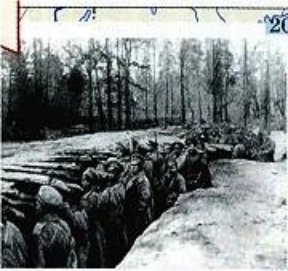

Битва на Марні

Пропустити фільм

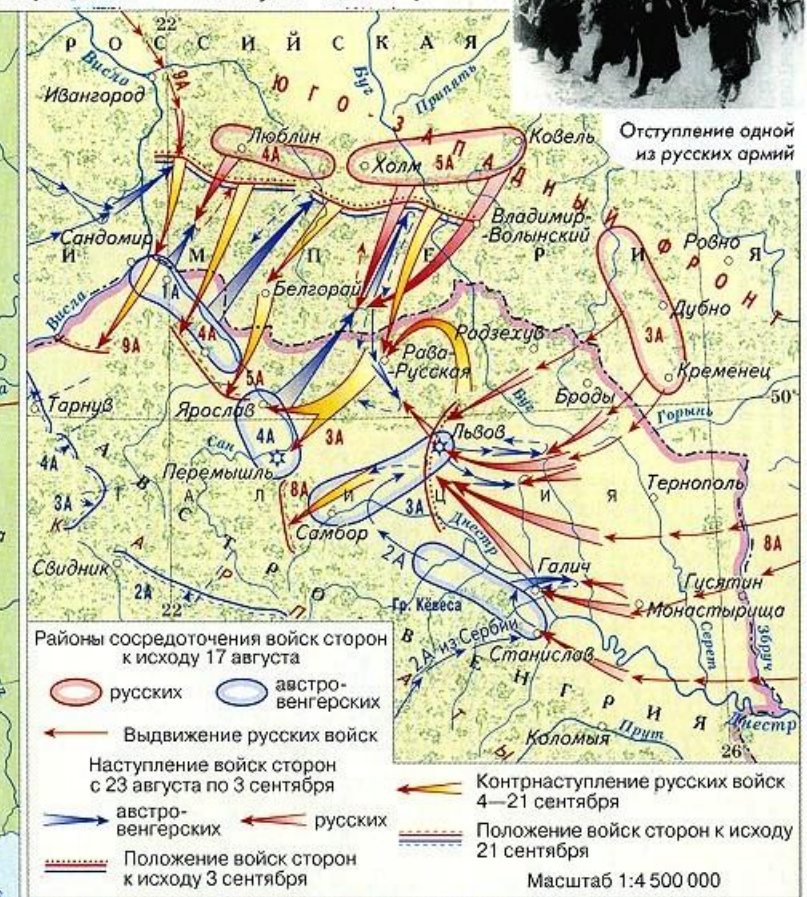
Русские войска в Галиции. 1916 г.

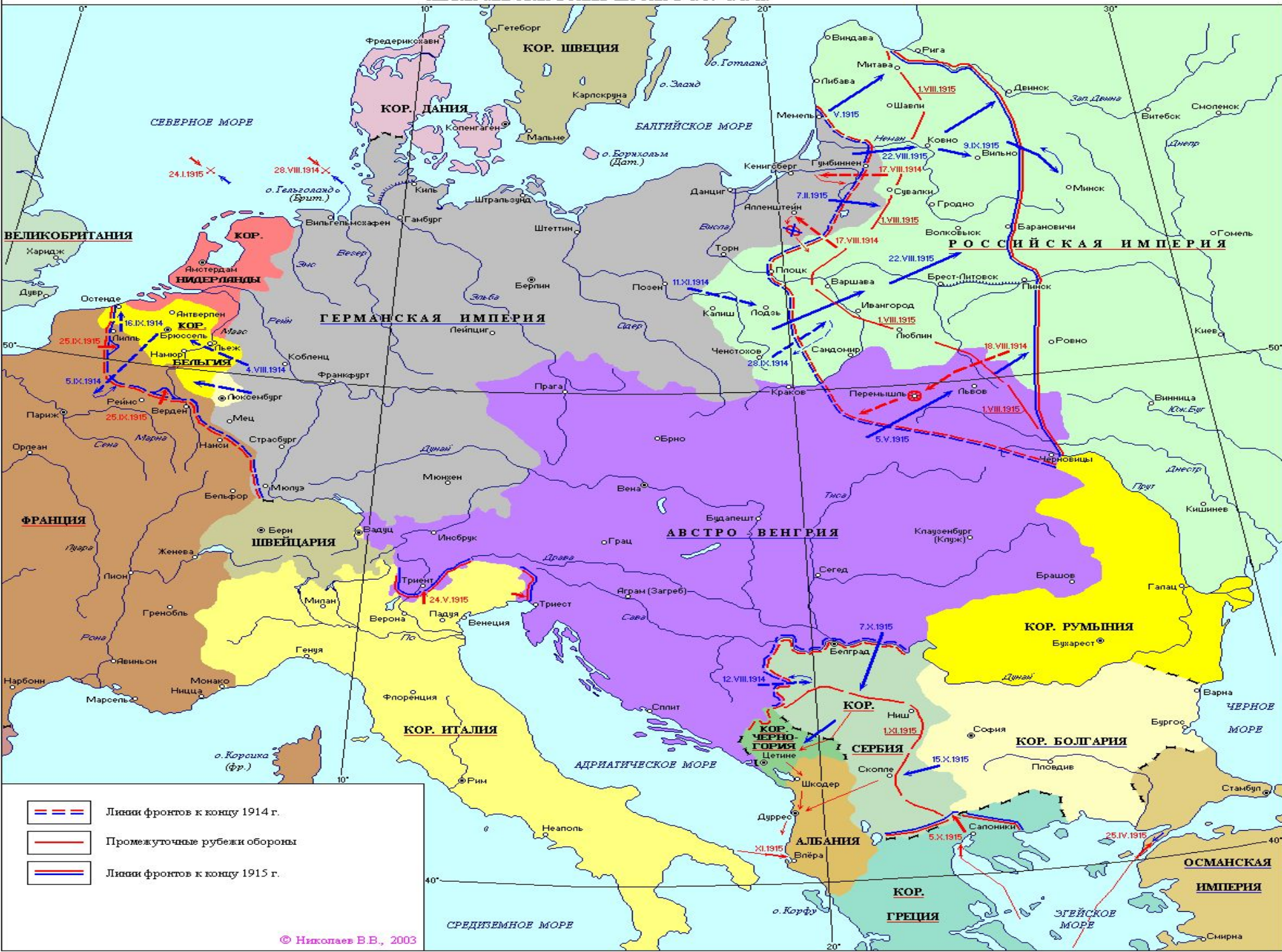

ГАЛИЦИЙСКАЯ БИТВА. 18 августа — 21 сентября 1914 г.

Отступление одной из русских армий

ЗАКРІПЛЕННЯ

1. Що таке шовінізм?
2. Які події стали приводом до початку Першої світової війни?
3. Коли розпочалася Перша світова війна?
4. Які держави вели воєнні дії на Східному фронті?
5. Що таке “план Шліффена”?
6. Чиєю перемогою завершилася битва на Марні в 1914р.?

ПІДСУМКИ УРОКУ

❖ На кінець 1914 р. на всіх фронтах Першої світової війни бойові дії в основному завершилися на користь держав Антанти. Розрахунки німецького генерального штабу на переможну блискавичну війну не виправдалися. Війна затягувалася, набувала дедалі більших масштабів, втягуючи в катастрофу народи всієї земної кулі

❖ Перша світова війна стала результатом боротьби провідних держав за панування у світі. Війна мала загарбницький характер із боку всіх держав-учасниць, крім Бельгії та Сербії, що стали жертвами агресії.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

§ 5, 6 (ст.74-81)

Урок 2

Тема: Воєнні кампанії та події 1915-1916 рр.

Мета:

- Охарактеризувати розгортання воєнних дій у 1915-1916 рр.
- Порівняти воєнні кампанії 1915 і 1916 рр.
- Визначити особливості війни на морі та підводної війни.
- Розвивати вміння оцінювати окремі факти, події та процеси.
- Продовжити формування уявлення про неприпустимість війн як засобу вирішення міждержавних суперечностей.

План:

1.Воєнні дії в 1915 р.

2.Воєнні дії в 1916р.

3.Війна на морі. Підводна війна.

4.Виснаження воюючих сторін.

5.Антивоєнні виступи.

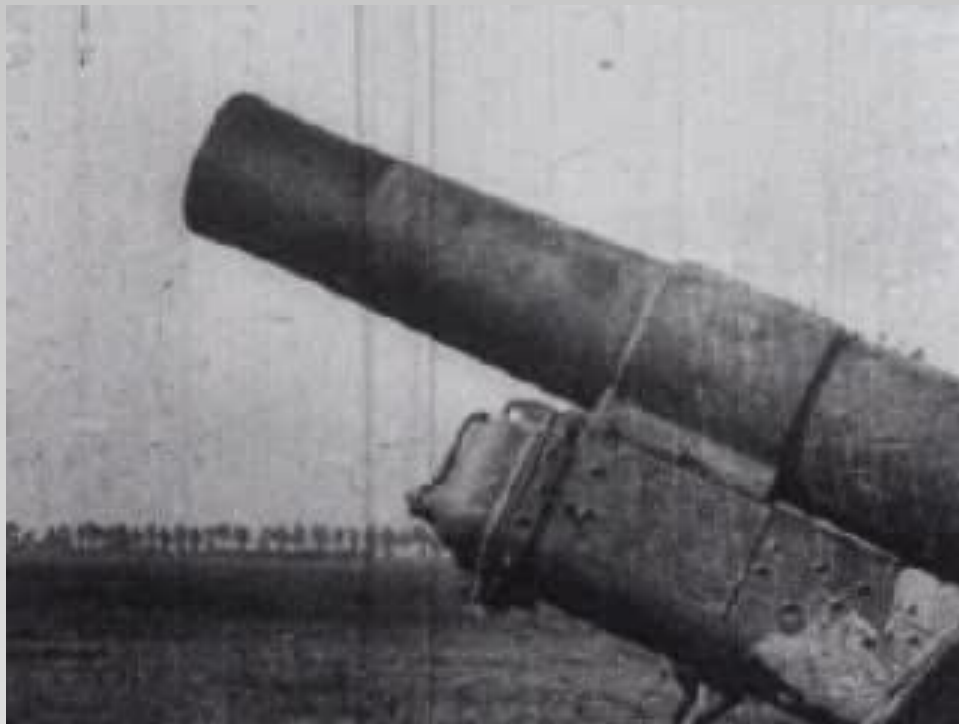
Війна у 1915 році

Попустити фільми

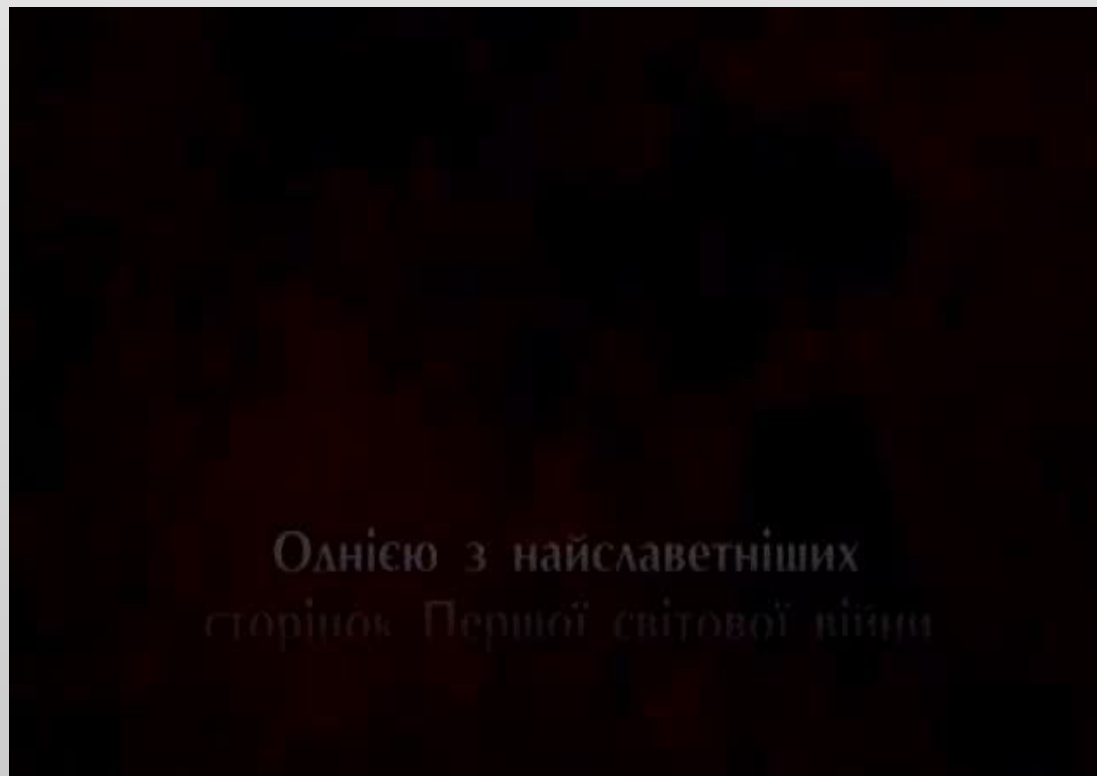
Верденська битва

Попустити фільми

Брусилівський прорив

Пропустити фільм

Підводні човни

Пропустити фільм

ЗАКРІПЛЕННЯ

1. Де і коли німці вперше в історії вдало застосували хімічну зброю ?
2. Яка держава приєдналася до німецького блоку на початку вересня 1915 р.?
3. Коли розпочалася Верденська битва ?
4. Яким був результат Брусилівського прориву ?
5. Що таке блокада ?
6. Коли відбулося національно-визвольне повстання в Ірландії ?

ПІДСУМКИ УРОКУ

Кампанія 1916 р. не досягла цілей, які були поставлені ворогуючими коаліціями на її початку.

Але стратегічна ініціатива перейшла до Антанти.

Битви 1916 р. супроводжувалися величезними людськими втратами і великими витратами матеріальних ресурсів та коштів. Німеччина і Росія Робили спроби приступити до сепаратних переговорів.

Кампанія 1915 р. не виправдала сподівань ворогуючих коаліцій, але для Антанти її наслідки були кращими, ніж для Троїстого союзу. Німеччина опинилася перед необхідністю продовжувати тривалу війну на два фронти.

Головний тягар випав на долю Росії, що забезпечило Франції та Великобританії перепочинок для мобілізації економіки на потреби війни. Почало змінюватися і Ставлення населення ворогуючих країн до війни, більш рішучими ставали антивоєнні виступи.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

§ 6 (ст.81-88)

Урок 3

Тема: *Воєнні кампанії та події 1917-1918 р.р.*

Мета:

Пояснити, як вплинули на хід війни вступ у неї США і Лютнева революція в Росії.

Охарактеризувати розгортання воєнних дій у 1917-1918 рр.

Визначити особливості розпаду Австро-Угорщини і революції в Німеччині.

Охарактеризувати результати і наслідки Першої світової війни.

Розвивати вміння аналізувати і узагальнювати історичні події.

Виховувати у дусі необхідності вирішення міждержавних конфліктів мирним шляхом, усвідомлення безперспективності зазіхань на світове панування.

План:

1. Вступ США у війну.
2. Вплив на хід війни лютневої революції в Росії.
3. Воєнні дії в 1917 р.
4. Воєнні дії у 1918 р.
5. Завершення війни.
6. Наслідки Першої світової війни.

Події 1917 – 1918 рр.

Січень 1917 р.

- Ворогуючі країни продовжували бойові дії на всіх фронтах.
- Посилився антивоєнний рух.

Лютий 1917 р.

- Німеччина оголосила Великобританії “необмежену підводну війну”.
- В Росії буржуазна революція, влада перейшла до Тимчасового уряду.

Березень 1917 р.

- Британські війська активізували наступальні операції на Близькому Сході, зайняли Багдад.

Квітень 1917 р.

- Війська Антанти зробили невдалу спробу прорвати німецький фронт на р. Ена.
- США вступили у війну на боці Антанти.

Червень 1917 р.

- Війська Південно-Західного фронту провели наступальну операцію, що в цілому закінчилася провалом. З поставлених цілей вдалося реалізувати тільки одну: зупинити наступ німецьких військ на Україну.

Квітень 1917 р.

- Війська Австро-Угорщини розгорнули італійську армію поблизу Капоретто. Англія і Франція, аби втримати фронт, змушені були перекинути туди додаткові дивізії.

Події 1917 – 1918 рр.

Початок 1918 р.

Радянська Росія припинила бойові дії.
На всіх фронтах здійснювалася стратегічна оборона.
Антанта за допомогою США планує наступ на Німеччину в 1919р.

Березень 1918 р.

Радянська Росія уклала Німеччиною мир.
Німеччина почала наступ на Західному фронті, окупувала Україну, Білорусію, Прибалтику.

Серпень – вересень 1918 р

У ході наступальних операцій на Західному фронті Німеччина виснажила сили, але не змогла досягти своїх цілей. Розпочався наступ союзників на всіх фронтах.

Жовтень – листопад 1918р.

Союзники Німеччини (Австро-Угорщина, Болгарія і Туреччина) уклали мирні договори з Антантою.

Листопад 1918 р.

В Німеччині відбулася революція. 11 листопада Німеччина підписала **Комп'єнське перемир'я** з Антантою, визнала себе переможеною і зобов'язувалася негайно вивести війська з усіх окупованих територій, а також передати союзникам значну кількість зброї і військового майна.

**Перша світова війна
скінчилась.**

Підсумки війни

- Поразка Німеччини та її союзників.
- Облаштування повоєнного світу.

Наслідки війни

- **Масове знищення людей:** близько 10 млн. чоловік було вбито або померло від ран, 20 млн. поранено, з них 3,5млн. залишилося каліками.
- **Зменшення населення** внаслідок голоду та злиднів, викликаних війною, спад народжуваності (наприклад, в Росії – приблизно 5 млн. чоловік, Австро-Угорщині – приблизно 4,4 млн. чоловік, Німеччині – приблизно 4,2 млн. чоловік).
- **Знищення матеріальних цінностей**, величезні фінансові витрати на воєнні потреби (загальна сума становить приблизно 359,9 млрд. доларів золотом).
- **Мілітаризація економіки**, зростання воєнного виробництва, вдосконалення техніки і подальший розвиток воєнного мистецтва.
- **Поглиблення міжнародних суперечностей**, подальший розвиток територіальних претензій, що зрештою призвело до Другої світової війни.

ЗАКРІПЛЕННЯ

1. Коли США прийняли рішення про вступ у війну?
2. Що зумовило вступ у війну США? Як це вплинуло на хід воєнних дій?
3. Як вплинула на хід війни Лютнева революція в Росії?
4. Охарактеризуйте хід воєнних дій у 1917 р.
5. Як відбулося завершення Першої світової війни?
6. Висловіть власну точку зору стосовно причин поразки Німеччини та її союзників і перемогти країн Антанти у війні.
7. Якими були основні наслідки Першої світової війни?
8. Чим Перша світова війна відрізнялась від попередніх війн?
9. Які нові проблеми, на вашу думку, виникли після завершення Першої світової війни?

ПІДСУМКИ УРОКУ

- ❖ Вступ у війну США й спрямування всієї їхньої економічної, військової та фінансової сили проти Німеччини та її союзників не залишили останнім жодних шансів на перемогу.
- ❖ Лютнева революція в Росії стала важливою політичною подією, що вплинула на ситуацію на Західному і Східному фронтах.
- ❖ Розгортання воєнних дій на фронтах Першої світової війни в 1917-1918 рр. засвідчувало переважання країн Антанти над Четверним союзом і наближення поразки останнього.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

§ 7, повторити § 5,6

Урок 4

Семінарське заняття за темою “Перша світова війна”

Мета:

- Розвивати вміння учнів використовувати набуті знання і набувати нові знання під час колективного обговорення проблем, винесених на семінарське заняття;
- Формувати в учнів якості полемістів, співбесідників, які володіють навичками доводити, аргументувати, відстоювати свої думки;
- Сприяти вихованню толерантного ставлення і поваги до думок своїх опонентів.

План

- 1. Особливості соціально-економічного розвитку провідних країн світу на початку XX ст.**
- 2. Політичне життя провідних країн світу на початку XX ст.**
- 3. Країни Азії на початку XX ст.**
- 4. Латинська Америка на початку XX ст.**
- 5. Міжнародні кризи і конфлікти початку XX ст.**
- 6. Воєнні кампанії та основні битви Першої світової війни.**

УРОК 5

ТЕМА : Узагальнення знань учнів за темою “Світ на початку XX ст. Перша Світова війна 1914-1918 рр.”.

Мета:

- Повторити, узагальнити, закріпити й оцінити знання, набуті впродовж вивчення теми;
- Розвивати вміння та навички, які формувалися на попередніх уроках.

Запитання і завдання

- 1) Складіть перелік подій, які ви вважаєте найважливішими в тогочасному розвитку світу. Обґрунтуйте свій вибір.**
- 2) Поясніть значення понять і термінів: імперіалізм, прогресизм, Антанта, Троїста згода, картель, синдикат, націоналізм, протекціонізм, мілітаризм, паназіатизм, план Шліффена, геноцид, блокада, «14пунктів».**
- 3) Назвіть імена визначних діячів цього періоду. У чому ви вбачаєте їх внесок в історію?**
- 4) Покажіть на історичній карті:**
 - а) провідні країни світу на початку XX ст.;**
 - б) їхні основні колоніальні володіння й залежні території;**
 - в) основні театри воєнних дій Першої світової війни;**
 - г) місця основних битв на Західному і Східному фронтах у 1914-1918 рр.**
- 5) Порівняйте соціально-економічний розвиток і політичне життя провідних країн світу на початку XX ст.**
- 6) Визначте підсумки воєнних кампаній на основних театрах воєнних дій у 1914,1915, 1916,1917 та 1918 рр.**

Тестові завдання

1. Зовнішньополітичний курс якого з президентів США називали «політикою великого дрючка»?

А. В.Мак-Кінлі Б. Т. Рузвельт В. В. Тафт Г. В. Вільсон

2. Яка нова держава з'явилася у Європі внаслідок Першої Балканської війни?

А. Болгарія Б. Албанія
В. Сербія Г. Чорногорія

3. Хто був головою Ради міністрів Російської імперії у 1906—1911 рр.?

А. В. Коковцев Б. С. Віте В. П. Столипін Г. І. Горемікін

4. Коли сформувалася Антанта?

А. 1904—1906 рр. В. 1905—1907 рр.
Б. 1904—1907 рр. Г. 1905—1908 рр.

5. Яку назву має форма монополістичного об'єднання підприємств для встановлення на ринку однакових цін на певний товар?

А. трест Б. синдикат
В. картель Г. концерн

6. Коли відбулася Сінхайська революція?

А 1905—1911 рр. Б 1908—1909 рр.
В 1910—1911 рр. Г 1911—1912 рр.

7. У якій із країн Азії на початку ХХ ст. сформувалася доктрина паназіатизму?

- А) Іран Б) Туреччина В) Японія Г) Китай

8. Які дві держави Африки на початок ХХ ст. зберегли часткову незалежність?

- А) Алжир та Єгипет Б) Ефіопія та Лівія
В) Ангола та Лівія Г) Сомалі та Камерун

9. Яка з європейських держав сподівалася, вступаючи в Першу світову війну, підкорити Сербію, Болгарію й Чорногорію?

- А) Росія Б) Австро-Угорщина
В) Туреччина Г) Німеччина

10. У якому році відбулася воєнна операція «Брусиловський прорив»?

- А) 1914 Б) 1915
В) 1916 Г) 1917

11. Як називають насильницьке приєднання, захоплення, утримання однією державою території або частини території іншої держави?

- А) анексія Б) контрибуція
В) депортація Г) делімітація

12. У якому році в Першу світову війну вступили США?

- А) 1914 Б) 1916
В) 1917 Г) 1918

